

Intervenció arqueològica al carrer del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3B / carrer del Sots-Tinent Navarro, 8-10

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona

Barcelona, Barcelonès

Octubre de 2011

Codi MUHBA: 055/11

Expedient Generalitat de Catalunya 470 K121 NB 2011-1-7789

Dídac Pàmies Gual

Mataró, 19 d'octubre de 2011

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

SUMARI

1.	SITUACIÓ.....	4
2.	CONTEXT GEOFÍSIC	4
3.	CONTEXT HISTÒRIC I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS	4
4.	MOTIVACIÓ	5
5.	OBJECTIUS	6
6.	FONAMENTS DE DRET	6
7.	METODOLOGIA.....	7
8.	TREBALLS REALITZATS	7
9.	RESULTATS DE LA INTEVENCIÓ.....	8
10.	CONCLUSIONS	9
11.	BIBLIOGRAFIA	10

ANNEX 1. RESOLUCIONS GENERALITAT DE CATALUNYA

ANNEX 2. DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

ANNEX 3. FITXES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

ANNEX 4. DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

FITXA TÈCNICA

Lloc de la intervenció	C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona)
Població i comarca	Barcelona, Barcelonès
Jaciment/s arqueològic/s	Barcelona
Coordenades UTM	X=431450 / Y=4581815 / Z=9.5
Promoció	Ajuntament de Barcelona
Execució intervenció	Antequem, SL
Direcció tècnica	Dídac Pàmies Gual
Tipus d'intervenció	Preventiva
Codi MUHBA	055/11
Resolució Generalitat de Catalunya	470 K121 NB 2011-1-7789
Activitat autoritzada	Control arqueològic preventiu
Dates autoritzades	3 a 7 d'octubre de 2011
Resum	L'ajuntament de Barcelona està redactant el projecte constructiu de l'ampliació de l'Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona per la banda de la Baixada de Caçador i el carrer de sots-Tinent Navarro. Per aquest motiu s'han dut a terme quatre sondeigs arqueològics amb l'objectiu de localitzar noves restes i evitar-ne l'afectació.
Paraules clau	<i>Balneum i Domus</i> baix imperial sondeigs geotècnics

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

1. SITUACIÓ

La intervenció arqueològica s'ha dut a terme a la finca situada al carrer del Bisbe Caçador, 4, baixada de Caçador, 3-3.B i carrer del Sots-Tinent Navarro, 8-10 del districte de Ciutat Vella. Aquest indret es troba al centre del nucli urbà de l'antiga *Barcino*, a tocar de les muralles romanes del segle IV a la banda de llevant.

2. CONTEXT GEOFÍSIC

La comarca del Barcelonès abraça una superfície de 144,72 Km² i té com a límits el mar Mediterrani, la serralada Litoral o de Marina i els deltes del Llobregat i del Besòs. La comarca limita al nord amb les comarques del Vallès Occidental i Vallès Oriental; a l'est amb el Maresme i el Mediterrani i al sud i l'oest amb el Baix Llobregat. Barcelona és la ciutat que ocupa la majoria de terreny, el seu municipi situat en una plana que presenta uns 5 km d'amplada

El seu relleu físic pertany a tres unitats: la Serralada Litoral, el pla de Barcelona i els deltes del Llobregat i del Besòs.

La Serralada Litoral presenta una cadena contínua de formes arrodonides amb una altitud que oscil·la entre 300 i 500 metres i que en aquest punt rep el nom de serra de Collserola. Presenta com a característiques la seva constitució formada per un sòcol granític, molt descompost per l'acció natural i sobre el qual hi ha dipositada una cobertura d'esquistes del Silurià inferior, en part metamòrfics; esquistes ampelítics i calcaris del Silurà superior i del Devonian, i esquistes arenosos, gresos i conglomerats del Carbonífer.

Aquesta serralada presenta una falla d'orientació nord-est sud-oest que la separa d'una sèrie de turons, Monterols, el Puget, can Muntaner, turó de Falcó, el Carmel, turó de la Rovira, de la Peira, així com un petit corredor que s'obre d'Horta a Sarrià, excavat en el granit descompost, situant-se en el punt més alt del coll de Penitents o dels Quatre Camins, que separa les conques d'Horta i de Sarrià.

El pla de Barcelona està format per un replà superior, constituït per un basament d'argiles grogues pliocèniques, amb alguns nivells de sorres i aqüífers. Sobre el sòcol pliocènic es superposen uns dipòsits cíclics formats per argiles roges a la base seguides de llims grocs i una crosta calcària a la part superior, que corresponen a diferents intervals de les oscil·lacions climàtiques del Quaternari. El replà inferior comença a peus d'aquest escarpament.

Aquesta plana baixa presenta dos monticles: el mont Tàber, de 15 metres d'alçada i format per materials pliocènics més una certa aportació de sorres i el Montjuïc, de 173 metres, format per argiles i gresos miocènics.

3. CONTEXT HISTÒRIC I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS

La intervenció arqueològica s'ha portat a terme dins del perímetre de la muralla romana i de la ciutat medieval de Barcelona.

L'origen de la ciutat de Barcelona s'ha de situar a la colònia *Iulia Augusta Faventia Paterna Barcino* fundada de nova planta per August al segle I aC. Es va situar en un turó, conegut en època medieval com a *Mons Taber*, flanquejat per les rieres de Sant Gervasi i Vallcarca. La

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

ciutat emmurallada, amb un perímetre clar, presenta una planta octogonal amb una trama a partir de dos eixos: el *cardo maximus* (Nord – Sud) i el *decumanus maximus* (Est – Oest).

Aquests dos eixos donaven la pauta a la resta de la xarxa de carrers rectilinis amb illes regulars, confluint en un espai obert i central, el *forum*, l'actual plaça Sant Jaume. Aquesta trama urbana original de la colònia de *Barcino* s'ha conservat "fossilitzada", de manera que l'ara carrers Llibreteria i del Call corresponen al *cardo maximus* i els carrers Bisbe, Regomir i Ciutat al *decumanus maximus*. Fora muralles, el pla de Barcelona es convertí en l'*ager* de la ciutat romana, quedant ocupat per vil·les, establiments industrials, monuments, vies i necròpolis.

A inicis del segle IV dC es produeix un canvi important en la ciutat en el que s'abandona el suburbi (desenvolupat al llarg dels anys anteriors) i s'aixeca un nou sistema defensiu molt més complex que l'anterior. Es manté el traçat de muralla fundacional, però s'hi juxtaposa una nova muralla dotada d'un nombre altíssim de torres (entre 75 i 78) i es dobla el gruix dels murs, que es situen aproximadament cap als 4m.

Es construeixen tres tipus de torres: de forma cilíndrica, situada als accessos de la ciutat; de forma polièdrica (únicament se'n conserva la torre de la Pia Almoina) i de planta rectangular, on s'agrupen la majoria de torres, incloses les tres localitzades al solar objecte d'estudi.

Com en d'altres ciutats romanes, *Barcino* disposava de diversos conjunts termals tant d'àmbit privat com domèstic. Els primers que es coneixen daten del segle I dC, tot i que la major part dels que es conserven daten d'època baix imperial, com és el cas del *balneum* localitzat a la *domus* de peristil del carrer del Bisbe Caçador, situat cronològicament vers la segona meitat del segle IV.

El *balneum* ocupa aproximadament 50m² de la *domus*, a l'angle nord-est. Està construït en una segona fase, en un moment en que es redacta tota la vivenda. El complex consta de nou espais diferents sis dels quals estan relacionats amb el conjunt termal, l'apoditeri, el frigidari, el tepidari, el caldari, i altres espais de servei com el *praefurnium* i la latrina.

Les excavacions arqueològiques en aquest solar s'iniciaren el juliol de 1990 sota la direcció d'Antoni Rigo i Beatriu Miró, en la que es documentà gran part de les estances termals. Les posteriors intervencions es realitzaren entre els anys 1992 (Joan Eusebi García), 1993 (Luis Manuel González), 1994 (Luis Manuel González, Albert Martín, Emili Revilla, Julia Beltran) 1995 (Montserrat Coberó) i 1998 (Emili Revilla, Núria Miró), en les que s'amplià la superfície excavada fins al perímetre de la muralla.

4. MOTIVACIÓ

Per a la redacció del projecte constructiu l'ampliació de l'Arxiu municipal contemporani de Barcelona, promogut per l'ajuntament de Barcelona, es requereix la realització de tres sondeigs geotècnics per tal de conèixer les propietats i consistència del subsòl. Aquests sondejos s'han previst en punts estratègics tenint en compte el plànol de restes arqueològiques d'intervencions precedents, amb l'objectiu de minimitzar l'afectació de les restes.

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

5. OBJECTIUS

- Determinar l'existència de restes arqueològiques i vetllar per la seva integritat.
- Documentar i valorar l'entitat de les possibles restes arqueològiques que es localitzin.
- Valorar l'afectació de les possibles restes arqueològiques per part de l'obra i proposar les mesures correctores més adients.

6. FONAMENTS DE DRET

- Llei 9/1993 30 de setembre del Patrimoni Cultural Català (DOGC 1807 de l'11 d'octubre de 1993)
- Decret 78/2002 de 5 de març del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC 3594 de 13 de març de 2002).
- Pla especial de protecció del patrimoni Arquitectònic i Catàleg del Districte – Sector Central, dins el Conjunt Especial del sector de les Muralles Romanes (núm. D'element 134). Nivell B.
- Catàleg del Patrimoni Arquitectònic, Històrico-Artístic de la Ciutat de Barcelona, de 1979, categoria C, cap. VI, tipus IV, fitxa núm. 536.

7. METODOLOGIA

El sistema de registre que s'utilitzarà serà l'estratigràfic i la documentació arqueològica, seguint el mètode de registre de dades proposat per E.C. Harris i A. Carandini, modificat a partir de la pràctica arqueològica en aquest tipus de jaciment i de les circumstàncies concretes de l'excavació. Es distingeixen i retiren cada un dels diversos nivells i estrats localitzats, d'acord amb criteris estratigràfics, de textura, composició i color. Per el registre objectiu dels elements i estrats que s'exhumen es realitza una numeració correlativa d'aquests denominats Unitat Estratigràfica (U.E.), que individualitza els uns dels altres i de la qual se'n realitza una fitxa. En aquesta, s'indica la seva ubicació en el context general del jaciment, la descripció i la posició física respecte a la resta d'U.E. amb què es relaciona així com la seva datació.

Amb la intervenció arqueològica també s'ha realitzat la planimetria dels sondeigs i el corresponent reportatge fotogràfic de tots els treballs. Aquests documents integren, juntament amb la relació d'unitats estratigràfiques, la present memòria científica que inclou els resultats i les conclusions.

8. TREBALLS REALITZATS

Previ a la realització de l'estudi geotècnic al solar objecte d'estudi, s'han realitzat diversos sondeigs arqueològics a les zones marcades on s'hi han d'ubicar els sondeigs geotècnics amb l'objectiu de minimitzar l'afectació sobre les restes immobles ubicades al subsòl.

Inicialment s'ha realitzat la neteja de la vegetació dels punts afectats i seguidament s'han excavat els sondejos amb una màquina minieexcavadora.

Sondeig 1

Està situat al nord-est del solar, entre dos murs d'època moderna i la muralla romana. Un cop desbrossada la zona, s'ha localitzat l'existència d'un paviment d'*opus signinum* al punt on s'hi ha d'ubicar el sondeig geotècnic, per aquest motiu s'ha proposat una nova ubicació situada més a l'est, adossat a un mur d'època moderna disposat de nord a sud i a 1.84m vers el nord respecte l'arrencament d'arcada visible en aquest punt (sondeig 4)

En aquest espai s'ha realitzat un sondeig de 1.8m de longitud i 0.6m d'amplada fins a una profunditat de 0.9m.

Sondeig 2

Està situat al nord-oest del solar en un punt on en excavacions anteriors, s'hi detectà un retall de planta circular excavat al subsòl que ja seccionava estructures d'època romana.

Les dimensions d'aquest sondeig són de 1.4m de longitud, 1.2m d'amplada i 2.15m de profunditat.

Sondeig 3

Es situa al sud del solar, front l'entrada pel carrer del Bisbe Caçador. Les dimensions són de 1.8m de longitud, 0.9m d'amplada i 2.6m de profunditat.

Sondeig 4

El quart sondeig s'ha realitzat com a solució a la impossibilitat de realitzar el sondeig geotècnic a la zona del sondeig 1. S'ha realitzat a la banda central-est del solar, a l'angle sud-est que formen dos murs moderns, d'acord amb els tècnics de l'Ajuntament de Barcelona.

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

Les dimensions dels sondeigs són de 1.4m de longitud, 0.9m d'amplada i 1.7m de profunditat.

Control dels sondeigs geotècnics

Un cop finalitzats els sondeigs arqueològics s'han reblert i, en superfície, s'han marcat els tres punts (sondeigs 2, 3 i 4) òptims per a realitzar els sondeigs geotècnics, la realització dels quals també s'ha controlat per part d'un arqueòleg.

9. RESULTATS DE LA INTEVENCIÓ

En els quatre sondeigs realitzats al llarg del solar s'han detectat restes arqueològiques immobles corresponents a diferents moments d'ocupació de l'espai, però només en el cas el sondeig 1 s'ha considerat inoportú la realització del sondeig geotècnic.

Sondeig 1

Un cop desbrossada la zona on es troba ubicat el sondeig geotècnic al nord del solar (segons projecte constructiu), s'han localitzat restes d'un paviment d'*opus signinum* que han impedit la continuació dels treballs en aquest punt. Per aquest motiu s'ha proposat realitzar el sondeig aproximadament 2.12m vers l'est, adossat a un mur d'època moderna paral·lel a la muralla romana.

En aquest cas el primer nivell localitzat està format per l'estrat vegetal i runa d'època contemporània (UE 01) d'aproximadament 25cm de potència. Cobert per aquest nivell s'ha localitzat la rasa de construcció (UE 02) del mur d'època moderna esmentat anteriorment, així com un segon mur (UE 05) paral·lel a l'anterior però de cronologia possiblement d'època romana atès que per la banda est s'hi lliura un estrat d'argila (UE 04) amb restes de material constructiu d'època romana com *tegula*.

Val a dir que en aquesta banda del mur UE 05 s'hi ha localitzat un enlluït de calç per impermeabilitzar l'estructura, fet que ens planteja la hipòtesi de que es podria tractar d'un element de contenció de líquids com un dipòsit o piscina, fet que no es pot descartar ja que ens trobem en una zona de termes.

La presència d'estrats d'època romana indica l'existència de nivells arqueològics pendents d'excavació.

Per la banda oest del mur UE 05 s'hi lliura un segon estrat d'argila vermella, color resultant molt probablement d'una intensa combustió fet que, tenint present els antecedents de la zona, es podria tracta del *prefurnium*, ja que ens trobem en una àrea termal situada cronològicament vers el Baix Imperi.

Atès els resultats obtinguts en aquest sondeig s'ha decidit la no realització del sondeig geotècnic ja que es podrien afectar estructures d'època romana.

Sondeig 2

Realitzat al nord-est del solar, en aquest cas un cop retirat l'estrat superficial (UE 01) s'ha identificat un nivell de sauló de 2.15m de profunditat (aportat en treballs anteriors per tal de protegir les restes arqueològiques) fins a localitzar un estrat d'argila vermella carbonatada, corresponent a l'estrat geològic de la zona, a 2,15 metres de profunditat.

Cal destacar que tant per la banda nord com per la banda sud del sondeig s'han visualitzat restes de murs ja documentats en excavacions arqueològiques anteriors que no es veuen afectats pels treballs geotècnics.

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

Sondeig 3

Situat a la banda sud del solar, front la porta d'entrada, s'ha realitzat el tercer sondeig arqueològic.

Un cop retirat l'estrat superficial UE 01 (10 cm de potència), format per runa d'època contemporània, s'ha localitzat un segon estrat de sauló que, com en el cas anterior s'aportà per tal de protegir les restes localitzades al subsòl. La profunditat assolida per aquest estrat és de 2.1m, punt en el que es localitza un tercer estrat d'argila vermella carbonatada, visible en una potència de 50cm, corresponent a l'estrat natural.

Per la banda nord del sondeig també s'ha localitzat un mur de pedra lligat amb morter groguenc disposat de nord-est a sud-oest ja documentat en excavacions anteriors que tampoc es veu afectat pel correcte desenvolupament dels treballs geotècnics.

Sondeig 4

La realització d'un quart sondeig és fruit de la localització de nivells arqueològics d'època romana al sondeig 1 que impossibiliten la realització del sondeig geotècnic en aquell punt. Per aquest motiu s'ha escollit una nova zona a sondejar situada a 3.8m vers el sud.

L'estratigrafia localitzada està formada per un primer nivell (UE 01) localitzat a la resta de sondeigs, cobrint un segon estrat de sauló que, com en els casos anteriors s'aportà per donar protecció a les restes documentades amb anterioritat. La profunditat d'aquest estrat és de 1m aproximadament, punt en el que s'ha documentat un tercer estrat de runa (UE 08) format per pedres de diferents mides i morter de calç desfet d'aproximadament 15cm de potència.

Cobert per l'estrat UE 08 s'ha identificat un quart estrat (UE 09) d'argila de color marró fosc amb restes òssies de fauna i carbonets, de 55cm de potència i de cronologia i funció indeterminada atesa la falta de superfície oberta i a l'absència de material ceràmic que ens proporcioni un marc cronològic.

Per sota d'aquest estrat s'ha localitzat una nova estructura (UE 10) formada per pedra lligada amb morter de calç disposada de est a oest de 35cm d'amplada i de 90cm de longitud visible. En desconeixem la funció tot i que per tipus de factura i de morter es podria tractar d'un element d'època moderna o contemporània.

La presència dels estrats UE 8, 9 i 10 evidencien l'existència de nivells arqueològics pendents d'excavació.

Cal destacar però, que la localització de l'estructura UE 10 d'època moderna no ha impedit la delimitació d'un espai concret per a la realització del sondeig geotècnic en el que no es veu afectada l'estructura.

10. CONCLUSIONS

Per tal de descartar l'afectació de restes arqueològiques per part dels sondeigs geotècnics requerits pel projecte constructiu d'ampliació de l'Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona, s'han realitzat diversos sondeigs arqueològics al solar on hi ha d'anar ubicada l'esmentada infraestructura.

Els treballs han consistit en la realització de quatre sondeigs arqueològics previs als treballs de geotècnia, al solar afectat al que ja s'hi realitzaren diverses intervencions arqueològiques amb anterioritat i que posaren al descobert les restes d'una *domus* de peristil d'època baix imperial a la qual s'hi realitzaren diverses reformes, en una de les quals es construí el *balneum*, en un terreny guanyat en part a l'espai públic.

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

Cal destacar que la ubicació dels punt de sondeig geotècnic s'han situat en zones on es considerava que no existia cap risc d'afectar els vestigis documentats anteriorment.

En el cas dels sondeigs 2 i 3, tot i visualitzar restes immobles en els talls, no s'ha considerat inoportú la realització dels sondeigs geotècnics, ja que la única estratigrafia afectada correspon a l'estrat natural i al rebliment de sauló.

On sí s'ha considerat inviable la realització del sondeig geotècnic és a la zona del sondeig 1, ja que en aquest punt s'hi ha localitzat un paviment d'*opus signinum* així com restes arqueològiques pendents d'excavació. Per aquest motiu s'ha proposat una alternativa a la ubicació, traslladant-lo 3.8m vers el sud, a l'angle que formen dos murs d'època moderna.

En aquest indret s'hi ha realitzat un quart sondeig arqueològic en el que s'hi han detectat noves restes arqueològiques pendent d'excavar com és el cas dels estrat UE 8, 9 i l'estructura UE 10, de cronologia i funció indeterminada. Tot i així, s'ha considerat viable la realització del sondeig geotècnic en un punt concret on no es veia afectada l'estructura UE 10.

La documentació d'estratigrafia arqueològica al sondeig 1 i 4 ha constatat la presència de diversos espais encara pendents d'excavació arqueològica, per aquest motiu es proposa la delimitació dels espais pendents d'excavar i la consegüent intervenció arqueològica, treballs que s'haurien de dur a terme en moments previs a la realització del projecte constructiu.

11. BIBLIOGRAFIA

AAVV. (1998): *Art de Catalunya*, Edicions L'isard, Barcelona,

AAVV. (2005): *Abajo las muralla!!! 150 anys de l'enderroc de les muralles de Barcelona*. Ajuntament de Barcelona. Barcelona.

AAVV. (2005): *Història de l'art català*, Edicions 62, Barcelona.

AAVV: *Gran Enciclopèdia de Catalunya*. Barcelona.

Aznar Camón, José; Morales i Marín, Jose Luis y Valdivieso González, Enrique. (1999): "*Summa Artis. Arte español del siglo XVIII*", Espasa Calpe, Madrid.

MIRÓ, C. (2011): "Els balnea de les domus de Barcino" a *Quaderns d'arqueologia i història de la ciutat de Barcelona*. Vol. 07. pp. 68-83. Barcelona.

PUIG, F.; RODÀ, I. (2010): *Las murallas de Barcino*. Ajuntament de Barcelona. Barcelona.

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

ANNEX 1. RESOLUCIONS GENERALITAT DE CATALUNYA

Expedient 470 K121 NB 2011-1-7789 sobre l'autorització de la intervenció arqueològica preventiva al carrer Bisbe Caçador, 4, baixada de Caçador, 3-3B i carrer Sots-tinent Navarro, 8-10, Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona, a Barcelona (Barcelonès), segons el procediment establert en l'article 14 i següents del Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

Fets

1. El 29 de setembre de 2011 (reg. Entrada 001614/0401E), el senyor Joan Roca i Albert, director del Museu d'Història de Barcelona., van presentar una sol·licitud d'autorització d'intervenció arqueològica preventiva de control al carrer Bisbe Caçador, 4, baixada de Caçador, 3-3B i carrer Sots-tinent Navarro, 8-10, Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona, a Barcelona (Barcelonès), sota la direcció de l'arqueòleg Dídac Pàmies Gual (ANTEQUEM) del 3 al 7 d'octubre de 2011.
2. El 30 de setembre de 2011 l'arqueòloga dels Serveis Territorials a Barcelona va emetre informe favorable sobre la sol·licitud esmentada.
3. El 30 de setembre de 2011 el Servei d'Arqueologia i Paleontologia va proposar autoritzar la intervenció.

Motivació

S'han de fer 3 sondejos geotècnics previs a les obres de construcció d'un edifici de nova planta.

Fonaments de dret

1. Article 47 i següents de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català (DOGC núm. 1807, d'11.10.1993).
2. Article 14 i següents del Decret 78/2002, de 5 de març, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594, de 13.3.2002).
3. Decret 304/2011, de 29 de març, de reestructuració del Departament de Cultura (DOGC núm. 5849, de 31.3.2011); i Resolució CMC/254/2010, de 8 de gener, de delegació de competències de la persona titular de la Direcció General del Patrimoni Cultural en les persones directores dels Serveis Territorials del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació (DOGC núm. 5566, de 12.2.2010).

Muntaner, 221
08036 Barcelona
Telèfon 933 63 28 70
Fax 933 63 28 78

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Serveis Territorials a Barcelona

Data - 6 OCT. 2011

Faig constar que aquesta còpia
reprodueix fidelment l'original.

Resolució

Per tot això, resolc:

1: **Autoritzar** la realització d'una excavació arqueològica preventiva d'acord amb les següents dades i condicions:

Lloc de la intervenció: : carrer Bisbe Caçador, 4, baixada de Caçador, 3-3B i carrer Sots-tinent Navarro, 8-10, Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona, de Barcelona, Barcelonès.

Persona o institució autoritzada: Joan Roca i Albert, director del Museu d'Història de Barcelona.

Direcció de la intervenció arqueològica: Dídac Pàmies Gual (ANTEQUEM)

Activitat autoritzada: control arqueològic preventiu.

Termini de realització de la intervenció: del 3 al 7 d'octubre de 2011

Lloc de dipòsit provisional de les restes: Museu d'Història de Barcelona.

La intervenció arqueològica autoritzada haurà de ser realitzada en els termes descrits en la documentació presentada per a la tramitació de l'expedient i d'acord amb les disposicions de la Llei 9/1993, del patrimoni cultural català, i del Decret 78/2002, del reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

El termini de dos anys previst per a la presentació de la memòria, s'entendrà que comença a comptar a partir del dia en què ha finalitzat la intervenció.

2. Notificar aquesta resolució, que no exhaureix la via administrativa, a la persona o entitat interessada i comunicar-li que contra aquesta pot interposar-hi recurs d'alçada davant el conseller de Cultura, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la recepció d'aquesta notificació.

Notificar, així mateix, aquesta resolució a l'ajuntament del municipi afectat, i comunicar-li que contra aquesta pot interposar-hi recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la recepció d'aquesta notificació. Potestativament, dins el mateix termini, podrà efectuar el requeriment previ previst a l'article 44 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, de la jurisdicció contenciosa administrativa.

P.d. Resolució CMC/254/2010, DOGC 12.2.2010

La directora Territorial

M. Àngels Torras Ripoll

Barcelona, 30 de setembre de 2011

Muntaner, 221
08036 Barcelona
Telèfon 933 63 28 70
Fax 933 63 28 78

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Serveis Territorials a Barcelona

Data - 6 OCT. 2011

Faig constar que aquesta còpia
reproduceix fidelment l'original.

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

ANNEX 2. DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

1. Vista del solar

2. Ubicació del sondeig 1

3. Àrea de l'*opus signinum* desbrossada

4. Vista del sondeig 1

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

5. Sondeig 1 vist des del sud

6. Sondeig 1 vist des del nord

7. Obertura del sondeig 2

8. Sondeig 2 vist des del sud

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

9. Sondeig 2 vist des del nord

10. Punt on es pot realitzar el geotècnic al sondeig 2

11. Obertura del sondeig 3

12. Sondeig 3 vist des del sud

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

13. Sondeig 3 vist des del nord

14. Rebliment del sondeig 3

15. Obertura del sondeig 4

16. Estrat de sauló localitzat al sondeig 4

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

17. Estructura localitzada al fons del sondeig 4

18. Recobriment del sondeig 4

19. Operaris realitzant el sondeig geotècnic a la zona del sondeig 4

20. Vista general del solar

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

ANNEX 3. FITXES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

<u>UE</u>	01
<u>Sondeig</u>	1,2,3 i 4
<u>Definició</u>	Estrat superficial
<u>Descripció</u>	Nivell vegetal, runa i restes material contemporani
<u>Seqüència física</u>	Cobreix a: 2,3,4,5,6,11
<u>Interpretació</u>	Nivell de circulació actual
<u>Cronologia</u>	Segle XX

<u>UE</u>	02
<u>Sondeig</u>	1
<u>Definició</u>	Retall
<u>Descripció</u>	Retall de 50cm de longitud, 17cm d'amplada i profunditat indeterminada
<u>Seqüència física</u>	Cobert per: 1 / Talla a: 4 / Farcit per : 3
<u>Interpretació</u>	Rasa de construcció d'un mur d'època moderna
<u>Cronologia</u>	Època moderna

<u>UE</u>	03
<u>Sondeig</u>	1
<u>Definició</u>	Estrat
<u>Descripció</u>	Estrat de matriu sorrenca amb abundant morter de calç desfet
<u>Seqüència física</u>	Cobert per: 1 / Farceix: 2
<u>Interpretació</u>	Estrat de rebliment
<u>Cronologia</u>	Època moderna

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

<u>UE</u>	04
<u>Sondeig</u>	1
<u>Definició</u>	Estrat
<u>Descripció</u>	Argila de color marró clar amb restes de material constructiu d'època romana
<u>Seqüència física</u>	Cobert per: 1 / Es lliura a : 5 / Tallat per: 2
<u>Interpretació</u>	Estrat d'anivellament
<u>Cronologia</u>	Època romana

<u>UE</u>	05
<u>Sondeig</u>	1
<u>Definició</u>	Estructura
<u>Descripció</u>	Mur de pedres lligades amb morter de calç de 60cm de longitud, 34cm d'amplada i profunditat indeterminada amb enlluït de calç al parament est.
<u>Seqüència física</u>	Cobert per: 1 / Se li lliura: 4 i 6
<u>Interpretació</u>	Possible dipòsit o piscina termal
<u>Cronologia</u>	Època romana

<u>UE</u>	06
<u>Sondeig</u>	1
<u>Definició</u>	Estrat
<u>Descripció</u>	Argila de color vermell i cendres
<u>Seqüència física</u>	Cobert per: 1 / Es lliura a 5
<u>Interpretació</u>	Estrat subjecte a una intensa combustió
<u>Cronologia</u>	Època romana

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

<u>UE</u>	07
<u>Sondeig</u>	2 i 3
<u>Definició</u>	Estrat
<u>Descripció</u>	Argila vermella carbonatada
<u>Seqüència física</u>	Cobert per: 11
<u>Interpretació</u>	Estrat natural
<u>Cronologia</u>	Indeterminada

<u>UE</u>	08
<u>Sondeig</u>	4
<u>Definició</u>	Estrat
<u>Descripció</u>	Restes material constructiu
<u>Seqüència física</u>	Cobert per: 11 / Cobreix a: 9
<u>Interpretació</u>	Nivell de runa
<u>Cronologia</u>	Indeterminada

<u>UE</u>	09
<u>Sondeig</u>	4
<u>Definició</u>	Estrat
<u>Descripció</u>	Argila marró fosc amb restes òssies de fauna i carbonets
<u>Seqüència física</u>	Cobert per: 8 / Cobreix a: 10
<u>Interpretació</u>	Estrat d'anivellament
<u>Cronologia</u>	Indeterminada

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

<u>UE</u>	10
<u>Sondeig</u>	4
<u>Definició</u>	Estructura
<u>Descripció</u>	Pedres lligades amb morter de calç de 90cm de longitud, 35cm d'amplada i profunditat indeterminada
<u>Seqüència física</u>	Cobert per: 9
<u>Interpretació</u>	Indeterminada
<u>Cronologia</u>	Època moderna o contemporània

<u>UE</u>	11
<u>Sondeig</u>	2,3 i 4
<u>Definició</u>	Estrat
<u>Descripció</u>	Sauló
<u>Seqüència física</u>	Cobert per: 1 / Cobreix: 7 i 8
<u>Interpretació</u>	Estrat aportat per protegir les restes arqueològiques
<u>Cronologia</u>	Segle XX

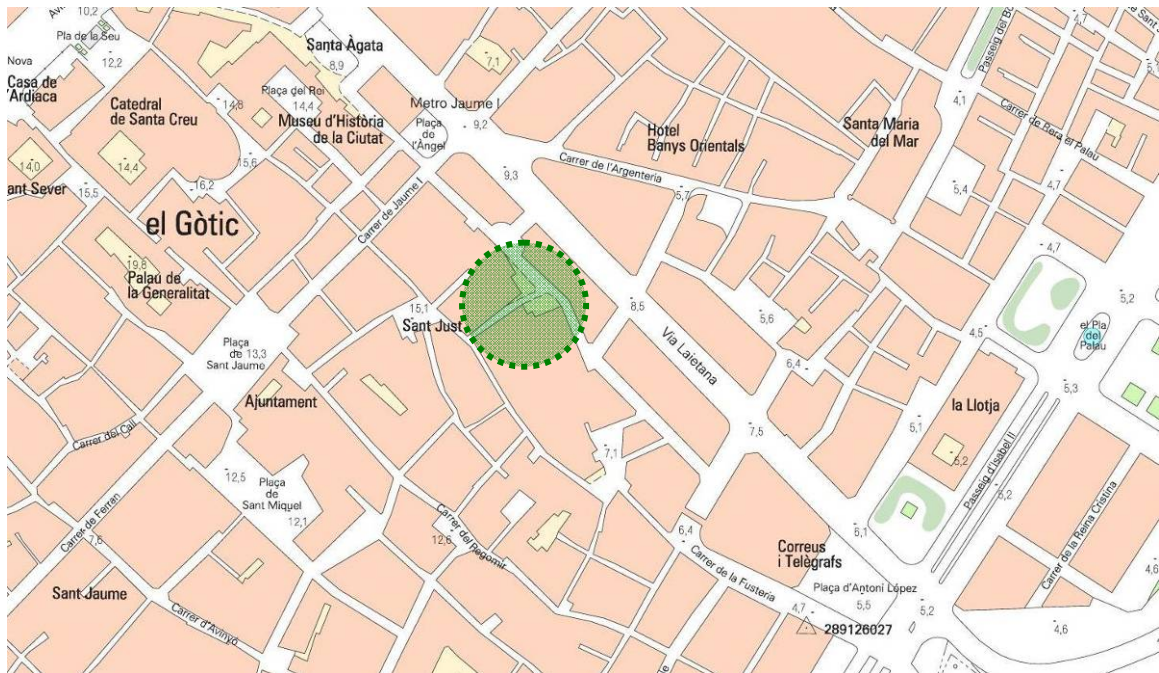
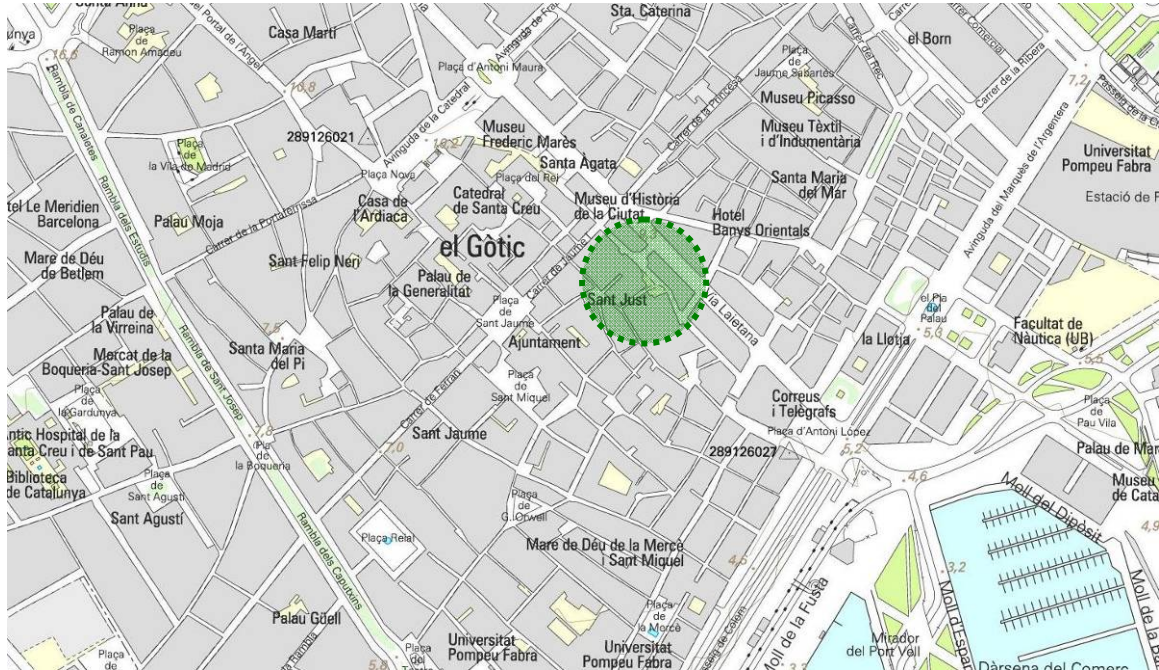
Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

ANNEX 4. DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA

Intervenció arqueològica

C. del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / c. del sots-tinent Navarro, 8-10 (055/11)
Barcelona, Barcelonès

Plànols de situació de la intervenció

Font: Institut Cartogràfic de Catalunya

Situació

Promoció i Finançament
Ajuntament de Barcelona

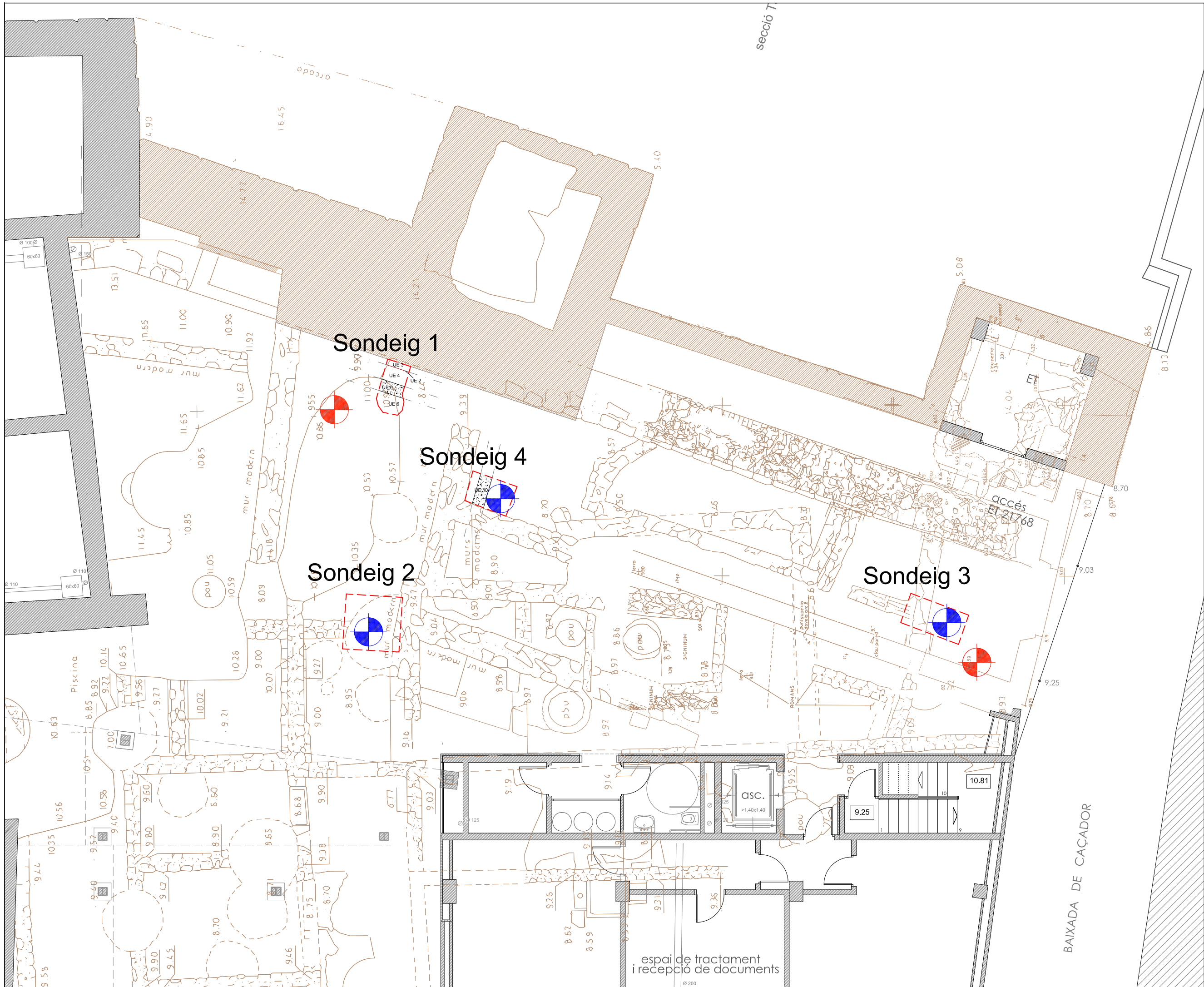
MU·IBA MUSEU D'HISTÒRIA
DE BARCELONA

Codi MUHBA: 055/11

Títol del Plànol

Situació

Data	Full
Octubre de 2011	1 de 1

Llegenda

- Sondejos
- Restes arqueològiques ja documentades
- Contorn estructura
- Retall
- Morter de calç
- Sondeig geotècnic realitzat
- Sondeig geotècnic proposat

Lloc de la Intervenció

Carrer del Bisbe Caçador, 4 / Baixada de Caçador, 3-3b / Carrer del Sots-Tinent Navarro, 8-10.
Arxiu municipal contemporani de Barcelona
Barcelona (Barcelonès)

Promoció i Financament

Ajuntament de Barcelona

MU·HBA MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA

Codi MUHBA: 055/11

Direcció Arqueològica

Dídac Pàmies Gual

Títol del Plànol

Ubicació sondeigs realitzats

Escala

A3 1:100

Data

Octubre de 2011

Núm. plànol

2

Full

1 de 1